1950 Sonrası Türk Tiyatrosu

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **1950'ler:** Oyunlar çoğunlukla klasik olay kurgusuyla yazılmış, sebep-sonuç ilişkisi öne çıkmıştır. Toplumsal, kültürel ve ekonomik değişimler tiyatroda konu ve tekniklerin çeşitlenmesine, oyun yazarlarının artmasına yol açmıştır.
- **Konular:** Günlük toplumsal sorunlar, **aile içi ilişkiler**, **nesil çatışması**, köy ve kasaba hayatı, köyden kente göç, tarihî olay ve kişiler.
- **1960-1980:** Siyasi ve sosyal olaylardan etkilenen tiyatroda **toplumcu gerçekçi** anlayış ve **modernist** izler görülür; tiyatro toplulukları çoğalır. **Epik tiyatro** (anlatıcı, şarkılar, seyirciyi eleştirel düşünmeye yöneltme) ve **geleneksel Türk tiyatrosu** (orta oyunu, meddah, Karagöz) ögelerinden yararlanılır.
- **Haldun Taner:** Keşanlı Ali Destanı (Türkiye'de epik tiyatronun ilk örneği), Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım, Sersem Kocanın Kurnaz Karısı, Fazilet Eczanesi; ironi, güldürü ve toplumsal eleştiri. Hikâyeci olarak da tanınır.
- **A. Turan Oflazoğlu:** IV. Murat, Deli İbrahim, Kösem Sultan, Genç Osman (tarihî, şiirsel dil). **Necati Cumalı:** Susuz Yaz, Boş Beşik, Nalınlar (kasaba ve köy insanı). **Güngör Dilmen:** Midas'ın Kulakları, Kurban (mitolojik ve antik kaynaklar).
- **Diğerleri:** Orhan Asena (Hürrem Sultan), Cevat Fehmi Başkut (Paydos, Buzlar Çözülmeden), Turgut Özakman (Ocak), Adalet Ağaoğlu (Evcilik Oyunu), Aziz Nesin (Çiçu), Tarık Buğra (Ayakta Durmak İstiyorum), Recep Bilginer, Sabahattin Kudret Aksal, Nâzım Kurşunlu, Vedat Nedim Tör.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Tiyatro eserlerini yazarlarıyla eşleştiriniz.

1. Keşanlı Ali Destanı 2. Susuz Yaz 3. Midas'ın Kulakları 4. IV. Murat 5. Hürrem Sultan

a) Orhan Asena b) A. Turan Oflazoğlu c) Haldun Taner d) Güngör Dilmen e) Necati Cumalı

2 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) 1960-1980 arasında tiyatroda toplumcu gerçekçi anlayış etkili olmuştur.
( ) Keşanlı Ali Destanı, Türkiye'de epik tiyatronun ilk örneği kabul edilir.
( ) 1950 sonrası tiyatroda yalnızca tarihî konular işlenmiştir.
( ) Haldun Taner, geleneksel Türk tiyatrosunun ögelerinden yararlanmıştır.
( ) Necati Cumalı yalnızca tiyatro türünde eser vermiştir.

3 Türkiye'de **epik tiyatronun ilk örneği** kabul edilen oyun aşağıdakilerden hangisidir?

A) Susuz Yaz B) IV. Murat C) Paydos D) Midas'ın Kulakları E) Keşanlı Ali Destanı

4 Osmanlı tarihindeki önemli olay ve kişileri şiirsel bir dille oyunlaştıran; IV. Murat, Deli İbrahim, Kösem Sultan gibi eserlerin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haldun Taner
B) Necati Cumalı
C) A. Turan Oflazoğlu
D) Cevat Fehmi Başkut
E) Aziz Nesin

5 Boşlukları doldurunuz.
Haldun Taner, oyunlarında orta oyunu, ... ve ..... gibi geleneksel Türk tiyatrosuna ait ögeleri çağdaş unsurlarla birleştirmiştir.

6 Aşağıdakilerden hangisi 1950 sonrası Türk tiyatrosunun özelliklerinden biri **değildir**?

A) Aile içi ilişkilere ve nesil çatışmasına yönelinmesi
B) Oyunların yalnızca divan şiirinin nazım şekilleriyle yazılması
C) Toplumun günlük sorunlarının işlenmesi
D) Tiyatro topluluklarının çoğalması
E) Geleneksel tiyatro ögelerinden yararlanılması

7 Şiir, hikâye, roman ve oyun gibi pek çok türde eser veren; kasaba ve köy insanını anlattığı Boş Beşik, Nalınlar, Susuz Yaz oyunlarıyla tanınan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Asena
B) Güngör Dilmen
C) Necati Cumalı
D) Haldun Taner
E) Tarık Buğra

8 Boşluğu doldurunuz.
Frigya kralının efsanesinden yola çıkan ve mitolojik bir konuyu çağdaş sorunlarla birleştiren ..... adlı oyun Güngör Dilmen'e aittir.

9 Paydos ve Buzlar Çözülmeden adlı oyunların yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Özakman
B) A. Turan Oflazoğlu
C) Güngör Dilmen
D) Necati Cumalı
E) Cevat Fehmi Başkut

10 Aşağıdakilerden hangisi Haldun Taner'in tiyatro eserlerinden biri **değildir**?

A) Keşanlı Ali Destanı
B) Susuz Yaz
C) Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım
D) Sersem Kocanın Kurnaz Karısı
E) Fazilet Eczanesi

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdakilerden hangisi **epik tiyatronun** özelliklerinden biridir?

A) Seyircinin kendini oyuna kaptırmasını engelleyip onu eleştirel düşünmeye yöneltmesi
B) Soylu kişilerin yıkımını koro eşliğinde anlatması
C) Seyircinin kişilerle tam bir özdeşlik kurmasını amaçlaması
D) Olayları anlatıcıya hiç yer vermeden yalnızca diyalogla vermesi
E) Yalnızca gülünç tiplerle seyirciyi eğlendirmeyi amaçlaması

12 "Hikâyeleriyle de tanınan bu yazar, oyunlarında toplumun farklı kesimlerinden seçtiği tipleri ince bir ironiyle sahneye taşımış; anlatıcı, şarkı ve geleneksel tiyatro ögelerini çağdaş tekniklerle birleştirmiştir. Güldürü, onun eserlerinde toplumsal eleştirinin aracıdır."
Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) A. Turan Oflazoğlu
B) Haldun Taner
C) Orhan Asena
D) Cevat Fehmi Başkut
E) Güngör Dilmen

13 Aşağıdaki özellikleri ait oldukları döneme göre ayırınız (1950'ler / 1960-1980).
a) Klasik olay kurgusu ve sebep-sonuç ilişkisinin öne çıkması
b) Toplumcu gerçekçi anlayışın etkili olması
c) Tiyatroda modernist anlayışın izlerinin görülmesi
d) Yeni arayışlardan çok alışılmış teknik yapının sürdürülmesi

14 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Orhan Asena, tarihî konulardan yararlanan oyunlar yazmıştır.
( ) A. Turan Oflazoğlu, tarihî oyunlarında eski dil malzemesi yerine bugünün Türkçesini kullanmıştır.
( ) Güngör Dilmen, mitolojik kaynaklardan yararlanmıştır.
( ) Cevat Fehmi Başkut yalnızca şiir türünde eser vermiştir.
( ) Evcilik Oyunu, Adalet Ağaoğlu'nun tiyatro eseridir.

15 Aşağıdaki eser–yazar eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?
A) Evcilik Oyunu – Adalet Ağaoğlu
B) Çiçu – Aziz Nesin
C) Ayakta Durmak İstiyorum – Tarık Buğra
D) Hürrem Sultan – Haldun Taner
E) Boş Beşik – Necati Cumalı

16 Aşağıdakilerden hangisi **geleneksel Türk tiyatrosu** türlerinden biri değildir?
A) Trajedi B) Karagöz C) Orta oyunu D) Meddah E) Köy seyirlik oyunları

17 "Oyun, köyden büyük şehre göç eden bir ailenin kenar mahallede tutunma çabasını anlatır. Fabrikada çalışan baba ile okumak isteyen kızı arasında sert tartışmalar yaşanır; ailenin yoksulluğu toplumsal düzenin bir sonucu olarak gösterilir."
Bu oyun, 1950 sonrası Türk tiyatrosunun özellikle hangi eğilimini yansıtmaktadır?
A) Mitolojik konuları çağdaş sorunlarla birleştirme
B) Saray çevresindeki tarihî olayları şiirsel dille işleme
C) Toplumsal sorunlara toplumcu gerçekçi bir bakışla eğilme
D) Seyirciyi yalnızca güldürmeyi amaçlama
E) Soylu kişilerin yıkımını koroyla sahneleme

18 Necati Cumalı'nın eser verdiği türlerden en az üçünü ve bu türlerde bildiğiniz birer eserini yazınız.

19 Anlatıcının seyirciyle konuşması, doğaçlama ve tekerleme gibi geleneksel tiyatro ögelerinin çağdaş bir oyuna katabileceği iki katkıyı yazınız.

20 Küçük Ağa romanıyla da tanınan Tarık Buğra'nın tiyatro eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Paydos B) Keziban C) Ocak D) Kurban E) Ayakta Durmak İstiyorum

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Haldun Taner ile ilgili aşağıdaki bilgiler veriliyor:
I. Keşanlı Ali Destanı, Türkiye'de epik tiyatronun ilk örneği kabul edilir.
II. Oyunlarında toplumsal ve ahlaki eleştiriye yer vermiştir.
III. Yalnızca tarihî konulu trajediler yazmıştır.
IV. Hikâye türünde de eserler vermiştir.
Bu bilgilerden hangileri **doğrudur**?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) I, II ve IV E) II, III ve IV

22 Aşağıdaki eser–yazar eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

A) Midas'ın Kulakları – Güngör Dilmen
B) Buzlar Çözülmeden – Orhan Asena
C) Ocak – Turgut Özakman
D) Deli İbrahim – A. Turan Oflazoğlu
E) Nalınlar – Necati Cumalı

23 "Oyunlarında padişahları, saray çevresini ve Osmanlı tarihinin çalkantılı dönemlerini merkeze almıştır. Tarihî kişileri eski dilin ağırlığına kapılmadan, bugünün Türkçesiyle ve şiirsel bir söyleyişle konuşturur. Onun için tarih, insanın iktidar, tutku ve yalnızlıkla sınandığı bir sahnedir."
Bu parçada tanıtılan sanatçının eserleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

A) Keşanlı Ali Destanı
B) Susuz Yaz
C) Paydos
D) Kösem Sultan
E) Midas'ın Kulakları

24 "1950'den sonra yaşanan kültürel, sosyal ve ekonomik değişimler tiyatroyu da derinden etkiledi. Oyun yazarlarının sayısı arttı, yeni topluluklar kuruldu. Yazarlar bir yandan günlük sorunlara eğilirken bir yandan da aile içindeki ilişkileri ve kuşaklar arasındaki anlaşmazlıkları sahneye taşıdı."
Bu parçaya göre 1950 sonrası tiyatroyla ilgili aşağıdakilerden hangisine **ulaşılamaz**?

A) Toplumsal değişimlerden etkilendiğine
B) Oyun yazarlarının sayısının arttığına
C) Yeni tiyatro topluluklarının kurulduğuna
D) Nesil çatışmasının konu edinildiğine
E) Oyunların büyük bölümünün Batı'dan yapılan çevirilerden oluştuğuna

25 Aşağıdaki sanatçılardan hangisi 1950 sonrası Türk tiyatrosunun temsilcileri arasında **yer almaz**?

A) Namık Kemal
B) Güngör Dilmen
C) Orhan Asena
D) Turgut Özakman
E) Haldun Taner

26 (I) Haldun Taner, Keşanlı Ali Destanı ile epik tiyatronun ilk örneğini vermiştir. (II) Necati Cumalı, Susuz Yaz'da su sorunu etrafında gelişen olayları işlemiştir. (III) Güngör Dilmen, Midas'ın Kulakları'nda mitolojiden yararlanmıştır. (IV) A. Turan Oflazoğlu, IV. Murat adlı oyununda Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatmıştır. (V) Cevat Fehmi Başkut, Paydos'ta toplumsal sorunlara eğilmiştir.
Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde **bilgi yanlışı** yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

27 Aşağıda özgün dört oyunun tanıtımı verilmiştir.
K oyunu: Bir anlatıcı zaman zaman oyunu durdurup seyirciye doğrudan seslenir; olaylar şarkılarla bölünür, seyircinin kendini oyuna kaptırmaması istenir.
L oyunu: Soylu bir hükümdarın gururu yüzünden yıkılışı, ağırbaşlı bir dille ve koronun yorumlarıyla sahnelenir.
M oyunu: Bir ailenin oturma odasında geçen olaylar, sebep-sonuç zinciri içinde, klasik bir olay kurgusuyla ilerler.
N oyunu: Radyoda yayımlanmak üzere yazılmıştır; mekân yalnızca ses efektleriyle sezdirilir.
Bu oyunlardan hangisi **epik tiyatro** anlayışıyla yazılmıştır?

A) K oyunu B) L oyunu C) M oyunu D) N oyunu E) K ve L oyunları

28 "Oyunun başında kavuklu ve pişekâr kılığındaki iki kişi seyirciye selam verir, tekerlemeli sözlerle günün konusunu tanıtır; ardından çağdaş bir apartman dairesinde geçen olaylar başlar."
Bu oyunda geleneksel Türk tiyatrosunun hangi türünden yararlanıldığı söylenebilir?

A) Meddah B) Karagöz C) Orta oyunu D) Trajedi E) Radyo tiyatrosu

29 "Seyircinin karşısında tek başına oturan anlatıcı, elindeki mendil ve değneği kullanarak farklı kişilerin konuşmalarını, seslerini ve tavırlarını taklit eder; bir hikâyeyi baştan sona böyle canlandırır."
Bu parçada tanıtılan geleneksel tiyatro türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orta oyunu B) Karagöz C) Köy seyirlik oyunu D) Meddah E) Komedi

30 Keşanlı Ali Destanı'nın epik tiyatro örneği sayılmasını sağlayan özelliklerden ikisini yazınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**